

K O M U N I K A T

Wyd. Okr. Rady Konwentu Org. Niepodl.

Nr. 90. 10. listopada 1944. W.P. Rok VI.

NASZA NAJWIĘKSZA SIŁA JEST NASZA WIARA.
STRZEŻCIE JEJ, UZMACNIJCIE.

J. PIŁSUDSKI.

DWADZIEŚCIA SZEŚĆ LAT TEMU - A DZIŚ...

Tragiczne zestawienie. Dwadzieścia sześć lat temu wchodziła Polska po
z górą stuletnim nieistnieniu ponownie na mapę państw europejskich. Dwadzie-
sześc lat temu wrócił w popłochu z granic Polski. Dwadzieścia
wszelkie objawy chaosu wojennego.

A dziś? Połowę Polski niszczy jeden wróg, połowę drugi. Miliony naj-
lepszych jednostek w narodzie giną w obozach, więzieniach, w niewoli. Potoki
krwi polskiej przenikają, stosy trupów polskich zaścielają obce ziemie. Żoł-
nierze polski ginie pod obcym niebem z bezsilną rozpaczą w duszy wobec nie-
szczęść odległej Ojczyzny. Wróg wschodni oprócz nędzy, męki i śmierci wnosi do
kraju chaos ideowy, rozłam polityczny. Alianci karmią nas "dobrymi" radami i
gniewają się, iż nie jesteśmy im niewolniczo posłuszni. W perspektywie przysz-
łości widnieje obraz nowego rozbioru Polski, utrata połowy ziem. Najbliższe
dni czy tygodnie grożą wysiedleniem lub wywozem.

Tak wygląda to zestawienie dat ich treści, gdy głębiej w nią nie wni-
kamy, gdy nie umiemy czytać między liniami tej historii na naszej skórze pi-
sanej. Próbuje odczytać jej szyfr, tajny dla oka powierzchownego obserwatora.

Dwadzieścia sześć lat temu wchodziliśmy w ponowne życie państwowe,
jako naród, o którym mimo całej naszej przeszłości, mało kto w świecie wiedział.
Wchodziliśmy w nie na podstawie łaskawej decyzji ententy, jak to nam Pan Chur-
chill dość często przypomina. Że w wojnie tej, która te decyzję poprzedziła,
przelewaliśmy hojnie krew naszą w walce z tym wrogiem, z którym w ciężkich r-
naszych warunkach, m o g l i ś m y walczyć, tego oczywiście nie uwzględnia i
nie rozumie Pan Churchill - jak zresztą i znaczna część naszego własnego spo-
łeczeństwa nie rozumiała wówczas również tej tragedii położenia naszego pa-
ństwa. Dziś - jak świat długi, szeroki - głośno o Polsce i Polakach. Nawet
panowie Smutscy wiedzą o niej i myślą o jej sprawach. Dziś kwestia polska, jako
"najważniejsza i najtrudniejsza" zaprzata głowy największych turów polityki
światowej. Dziś sprawa polska doprowadza do pasji towarzysza Stalina, krzyżu-
jąc jego rozległe plany. Dziś żołnierz polski, walczący i ginący na obcych
ziemiach jest członkiem tej armii polskiej, która w roku 1939 rozpoczęła bój
o wolność Polski i pokój świata i każda kropla swej krwi kontynuuje tę ide-
ową linię Państwa Polskiego, która zainicjowała decyzja Rządu Polskiego w je-
sieni r. 1939. Koniec tamtej wojny zastał społeczeństwo polskie podzielone na
dwa obozy, na dwie orientacje, nawzajem się zwalczające. Dziś - jakiegokolwiek
byłyby różnice i porachunki polityczne, jakiekolwiek istniałyby przewiny roz-
maitych grup i osobistości w przeszłości tej wojny - Rząd Polski i Naród
Polski tworzą jednolity i zgodny front walki z oboma wrogami naszymi. Nie mo-
że przyciemnić ni zmazać tego obrazu żaden Komitet Wyzwolenia ani Związek Pa-
triotów - boć nie są to emanacje Narodu Polskiego a oszukańcze kreacje wroga.

I dlatego - choć nie mamy wśród siebie Tego, którego imię paraliżowa-
ło wszelkie przejawy chaosu - przetrwamy te złe dni, bo wojna dokonała naj-
trudniejszej rzeczy: scementowała naród w jego walce na śmierć i życie z wro-
gami Państwa Polskiego. Szary obywatel tych ziem, decydujący się trwać na swym
terenie, choć grozi mu za to Sybirem czy Kazachstanem i nasz Premier, określa-
jacy stanowisko Polski wobec sąsiadów - choć tak odlegli sobie przestrzenia
i stanowiskiem - przemawiają tym samym, pełnym godności głosem Narodu Polskie-
go: którego kultura liczy lat tysiąc, którego walka o wolność trwa lat sto

I. SPRAWY POLSKIE.

W prasie światowej ukazują się w dalszym ciągu liczne artykuły, wyrażające głębokie współczucie dla cierpiącej, bohaterskiej Warszawy. Ostatnio "Neue Züricher Zeitung" oddał całą pierwszą stronę swemu warszawskiemu korespondentowi. "Zniszczenie Warszawy jest wymownym dowodem nieporównanego bohaterstwa żołnierzy gen. Bora. Przyznają to nawet Niemcy, którzy walczyli z powstańcami. Ignobercy Niem. A. K. liczyło w chwili wybuchu powstania 50 tys. ludzi. Powstanie nie było ślepym wybuchem mas, lecz było głęboko przemyślane i świetnie zorganizowanym świadomym aktem. Niemcy uznali A. K. za armię regularną, głównie dzięki postawie gen. Bora, który pilnie przestrzegał stosowania międzynarodowego prawa wojennego, szczególnie w stosunku do jeńców niem. Niemcy przyznają, że w A. K. panowała dyscyplina i że jeńcy traktowani byli należycie. Korespondent podaje opis przemarszerowujących przed gen. Borem oddziałów A. K., oddających się do niewoli. A. K. zmusiła Niemców do użycia wszystkich środków wojennych, do walki zostały rzucone moździerze typu Tor, do rozbijania czołgów i czołgi typu Goliat. Korespondent kończy swe sprawozdanie: "Widzę ludność każdego miasta europejskiego nie ucierpiała tyle, co ludność Warszawy. Dowodem tego są zniszczenia, jakie się przesunęły przed moimi oczami."

Dziennik szwedzki "Dagens Nyheter" zamieszcza dwie ciekawe korespondencje z Warszawy z końca października po wywiezieniu ludności cywilnej. Ulica Chłódna zniszczona jest całkowicie, z Ratusza pozostała 1/3, Bank Polski kompletnie zniszczony, front Katedry św. Jana stoi, reszta zniszczona całkowicie. Nieszkowania są puste, pozostało jedynie kilka podziemnych szpitali. Gubernator Warszawy Fischer w chwili wybuchu powstania zbiegł ranny w aucie pancernym. Oficerowie niem. rozmowy korespondenta oceniali siły powstańcze na 100 tys. Na zapytanie jak Polacy mogli w tak ciężkich warunkach stawiać opór przez 9 tygodni, oficerowie niem. tłumaczyli, iż kiedy w Warszawie zarządzona została przymusowa budowa schronów, Polacy budowali je celowo, łącząc z sobą korytarzami podziemnymi. Oficerowie niem. wyrażali się z najwyższym uznaniem o bohaterstwie powstańców, podkreślali, iż w walkach

brali udział starcy, kobiety i dzieci. Najmłodszym żołnierzem A. K. była 8-mio letnia dziewczynka. Niemcy mówili z wielkim respektem o administracji cywilnej powstańców. Korpus bezpieczeństwa składał się z 16-letnich chłopców. Biuro informacji prasowej obsługiwało 50 pism. Poczta pol. utrzymywała łączność między poszczególnymi dzielnicami. Znaczącej pocztę przedstawia b. dużą wartość filatelistyczną, obecnie kosztuje 3 tys. złotych.

Obecnie wymiana ognia między artylerią sow. a niem. jest b. silna, Warszawa wciąż płonie.

Gen. Lys odchodząc ze stanowiska dowódcy 8-mej armii wydał rozkaz pożegnania do korpusu pol. "Przykry jest dla mnie dzień, w którym muszę się pożegnać z korpusem pol. Od chwili wejścia w skład 8-mej armii odegrałście w niej wybitną rolę. Byłem b. dumny, że korpus pol. był pod moim dowództwem."

Na wezwanie Rządu Pol. zgłasza się z krajów zachodnich b. wielu ochotników Polaków do wojska pol. Obozy wyszkoleniowe są już zapelnione.

Wiceprem. Kwapiński w przemówieniu radiowym przedstawiał starania Rządu o dostarczenie pomocy dla rejonów Polski, oswobodzonych od Niemców, z zapasów UNRA. Odpowiedzialność za zwłokę spada na Sowiety.

W krakowskim oddziale A. K. stoczyły kilka potyczek likwidując stukiludziściu Niemców i kilkanaście aut. Harpachkie oddziały bojowe wsparte własnymi czołgami toczą ciężkie ale zwycięskie walki z Niemcami.

omentując mowę Stalina wygłoszoną w święto rewolucji "Manchester Guardian" pisze 8. XI.: "Dla Stalina zjednoczone narody i organizacja międzynarodowa mają służyć jedynie jako instrument dla utrzymania w ryzach Niemców. Nic więcej. Jakkolwiek groźba niebezpieczeństwa niem. jest poważna, nie wydaje się jednak by była ona najważniejsza. Istnieje znacznie większe niebezpieczeństwo, że Europa może zostać podzielona na 2 części na zachodnią i wschodnią, na komunistyczną i kapitalistyczną, zupełnie sobie obce. W takim wypadku Niemcy odgrywałyby rolę jeźdźca u wagi. Chodzi nie o to, by Europę dzielić

na sfery wpływów sowieckich i angiels.,
Lecz aby narody zjednoczone na terenie
Europy współpracowały. Czy możemy nie
nadzieję, że dzisiejsza Rosja to zrozumi-
nie? Czy zechce ona pojąć, że niepokój
W. Brytanii w związku ze sprawą Polski
nie jest wynikiem nieprzychylności do
Związku Sów., a jedynie jest wyrazem tro-
ski o zachowanie zasad w imię których
walczymy."

Wybór Prez. Roosevelta "Polskie Radio"
powitało komentarzem: "My Polacy szcze-
rze cieszymy się z wyboru Roosevelta na
prezydenta St. Zjednoczonych. Pamiętamy
dobrze słowa wypowiedziane przez prez.
Roosevelta w 39 r.: "Polska jest natych-
miast światem w walce o wolność."

W stanie Nowy Jork z ramienia partii
demokratycznej został wybrany senatorem
Leon Dąbrowski.

Pamiętaj, że ani jeden Polak nie może
opuścić Ziemi Oczewskiej i Lwowa
d o b r o w c l n i e !

II. SYTUACJA NA FRONTACH.

ZACHÓD: W Holandii zajęto miasto
Mittelburg i ostatni punkt oporu na wy-
spie Walheeren, gdzie poddał się gen. Da-
se, d-ca Magendywislon z 2400 żołnierzy.
Wszystkie działa niem. zamykające dostęp
do portu Atworpji zostały unieruchomio-
ne. Zajęto miasto Wilmstadt. Osiągnięto
wśród ciężkich walk brzeg południowy,
dolnej Rozy. Na pld.-wsch. od Akwagranu
w czasie zaciętych walk zajęto przejście
wo miasteczko Schmied. 3-cia armia am.
rozpoczęła natarcie na wschód od Pont
a Mousson. Zdobyte 4 wioski. Znaczne suk-
cesy wojsk franc. koło St. Dié. Bombardowa-
nie Niemiec trwa bez przerwy. Dwie fale
w dzień i w nocy po tysiąc przeciętnie
bombowców zamieniają w perzynę miasta
niem. Atak RAF na urządzenia kanału Dort-
mund - Ems spowodował spłynięcie wód i
unieruchomienie tej drogi wodnej.

POŁUDNIE: We Włoszech walki w rej.
Forli /lotnisko/ i na przedmieściach Ra-
wenny. Oddziały pol. z obojczy Monte Valudu
z Forli. Tętno deszczu w górach utrudnia-
ją działanie. Gen. Aleksander oświadczył,
że kampania włoska miałaby przebieg szyb-
szy, gdyby nie zaszła konieczność wycofa-
nia kilku dywizji amer. i wszystkich franc.
dla przerzucenia do południowej Francji,
akutkiem czego siły we Włoszech prawie
się wyrównały. Alianci posiadają przewagę
w czołgach, a Niemcy lepsze poczyje.

Na Węgrzech gwałtowne walki o Buda-
peszt, którego Niemcy bronią zacie-
kle rzucając tu szereg nowych dywi-
zji pancernych. Wojska sow. usiłują
obejść Budapeszt od południa. Wojska
ang. po uwolnieniu całej Grecji do-
chożą do granicy Jugosław. gdzie na-
potykają wojska Tito. W Albanii w o-
swobodzonym przez wojska ang. mieście
Berat, utworzono nowy rząd albański.
Na M. Egejskim nie ma już jednostek
floty niem.

WSCHÓD: Wojska sow. toczą ciężkie
walki w rej. Goldap. Szczegółów brak.
Na terenie państw bałtyckich Niemcy
bronią jeszcze odcinka Kłajpeda-Li-
bawa. W Finlandii wojska fińskie za-
jęły Ivalo, węzeł dróg do granicy
norweskiej i portu Petsamo.

DAŁEKI WSCHÓD: Bombardowano przez
2 dni port i obiekty wojskowe miasta
Manili na Filipinach, niszcząc 400
samol. jap. i zatapiając 6 okrętów
wojennych. 4-ta dywizja jap. usiłuje
powstrzymać pochód wojsk amer. na
Ieyte. Aginęło już tam 40 tys. Japoni-
czyków. Z Chin został odwołany amer.
gen. Stilwell d-ca wojsk amer. w Chi-
nach. Jg. prez. Roosevelta przyczyną
jest różnica zdań między generałem
a marszałkiem Ciang-kai - Szekiem,
który część sił chińskich wbrew zda-
niu gen. Stilwella kierował przeciw
chińskiemu wojskom komunistycznym. Gen.
Stillwell był za skierowaniem wszyst-
kich wojsk przeciw Japonii.

III. RÓŻNE.

Rząd franc. zaprosił prez. Roose-
velta i prem. Churchilla na odwiedzi-
ny do Francji.

Między rządem norweskim i szwe-
dzkim zawarto porozumienie oświadczenia
zwolnienia internowanej przed 3 laty
przez Szwedów policji norweskiej.

Zadanie gen. Franco dopuszczenia
państw neutralnych, a więc i Hiszpa-
nii do rokowań pokojowych spotkało
się w prasie alianc. z b. ostrą kryty-
ką. Gen. Franco w swym oświadczeniu
stwierdza, że Hiszpania jest państwem
chrześcijańskim i demokratycznym.

Najbardziej reakcyjnym w świecie
jest Związek Sowiecki. Jest to popro-
stu państwo policyjne, państwo terro-
ru i strachu, państwo bojaźni stali-
nowskiej!

pięćdziesiąt, dla którego każdy dzień wojny obecnej znaczy się męka nadludzka - ale i chwala bohaterska - i który dlatego dojść musi do wolnego i nie-naruszonego w swym znaczeniu państwa - wbrew "dobrym" intencjom Stalinów i "życzliwym" radom Churchillów.

-.-.-.-.-.-

Narody europejskie, bardziej oddalone od ogniska bolszewickiego, mogą jeszcze wierzyć w piękno ustroju, wprowadzonego przez Lenina. My zaś, którzy oceniamy go zbliska, mamy o nim zdanie wyrobione. Przerażeni jesteśmy okropną sytuacją, wytworzona w Rosji przez bolszewizm.

-.-.-.-.-.-

J. Piłsudski.

POLACY W ROSJI.

==.==.==.==.==.==.==.==.

Gadzinowa prasa lubelskiego Komitetu, nie pomija żadnej okazji, aby wykazać rzekoma dobra wolę Sowietów wobec Polski. **Jedną rzeczą**, jednak usilnie przemilcza. To dalszy los Polaków wywiezionych do Rosji.

Z tygodnika - "Wolna Polska" - wydawanego w Moskwie, dowiadujemy się o skupieniach polskich wyłącznie poza Uralem. Wygląda na to, że w Rosji Europejskiej pozostało już mało Polaków. Czy udało się im wyjechać z Rosji w latach 1941 i 1942, czy też przerzucono ich z Europy do Rosji Azjatyckiej, tego nie wiemy. Skupiska azjatyckie mają według tegoż tygodnika posiadać szkoły polskie, domy dziecka i inne instytucje, wszystko oczywiście według wzoru sowieckiego.

Listy stamtąd do nas i odwrotnie pocztą nie dochodzą. Odseparowano to bardzo liczno rzesze polskie od Polski, a komórki Związku Patriotów i władze sowieckie pracują prawdopodobnie usilnie nad skomunizowaniem ich i urobieniem na swoją modłę.

O masowym powrocie ich do Polski, jak dotąd niema mowy. Przemierzanie piechotą wielu tysięcy kilometrów odstrasza najodważniejszych, a koszty przejazdu samochodami są olbrzymie w stosunku do ich możliwości.

Trzymanie Polaków w Rosji w najfatalniejszych warunkach i uniemożliwienie im powrotu jest chyba najoczywistszym dowodem, że nie się nie zmieniło w kalkulacjach sowieckich idących na wyniszczenie a przynajmniej osłabienie narodu polskiego. Nie ma już może Katyni, ale innymi sposobami realizuje się te same cele.

-.-.-.-.-.-

Może listopad przywita nas wichura, wiem wiatru, co w szyby dzwoni i w kominach jęczy, co o śmierci mówi i o strachach krzyczy. A może uśmiechnie się tak, jak uśmiechało się słońko w czarownym dniu 11. listopada 1918 roku. I słońko jesienne lica przygrzeje i wiatr łagodny twarz chłodzić będzie i wtedy z duszy odrodzeniem znajdziemy wspólny uśmiech szczęścia z bytowania z duszą wielką i odrodzoną.

J. Piłsudski.

-.-.-.-.-.-

JAKĄ BĘDZIE POLSKA.

==.==.==.==.==.==.==.==.

Zbliża się do nas ten wielki dzień, gdy nad całą Polską orzekł wolności rozwinie skrzydła. Jeszcze piętrzą się trudności, jeszcze wrogie nam siły chcą nas oddalić od prawdziwego wyzwolenia, ale dzień ten się zbliża i już wkrótce ostatnie przeszkody bagniet polski przełamie.

Po tyloletnich cierpieniach wizja przyszłej Polski wymaga barw bo-

Gatych i świetnych, a serca polskie pragną, aby Ojczyzna była najszlachetniejszym przybytkiem ludzi wolnych, aby była całkowitą antytezą Niemiec czy Sowietów, aby stała wyżej od kupieckich czy egoistycznych państw alianckich.

Ze granice Polski muszą pozostać niezmienione na Wschodzie, a oparte na Odrze na Zachodzie co do tego nie ma w Polsce różnicy zdań. Tak samo, że Polska musi twardo i mocno stanąć na Bałtyku, aby włączając w swe granice Prusy Wschodnie z Gdańskiem 6 portów obsługuwać będzie wtedy obszar Polski koncentrując cały handel Polski na szlakach o powierzchni 1/2 miliona klm. kw. Musi się stać i stanie się ośrodkiem federacji małych państw od Bałtyku do morza Czarnego, aby stworzyć potęgę nie mniejszą w obszarze, liczbie ludności i możliwościach gospodarczych od czwórki czy piątki wielkich mocarstw, szykujących się w tzw. organizacji bezpieczeństwa do rządów nad światem.

Nowa organizacja świata musi umożliwić Polsce jak i innym korzystanie z bogactw kolonialnych, a przede wszystkim umożliwić eksploatację bogactw Czarnego kontynentu, Afryki.

To jedna strona wizji przyszłej Polski.

Druga nie mniej ważna to jej organizacja wewnętrzna. Przy silnym rządzie i demokratycznych formach ustrojowych musi nastąpić jaknajszersza demokratyzacja życia społecznego Polski. Nie o formy chodzi, ale o treść tego życia. Musi przyświecać we wszelkich poczynaniach państwowych, społecznych i jednostkowych zasada, która stać się winna motorem działania wszystkich - "K o c h a j b l i ż n i e g o s w e g o". Obok tego nieubłagana walka z kłamstwem i to zarówno w stosunkach międzynarodowych jak wewnętrznych, w aktach państwowych, jak społecznych i rodzinnych. Nasłuchaliśmy się kłamstw przez lata wojny i obrzydzenie do nich winno odrodzić nas wewnętrznie i drogę prawdziwą wskazywać przed nami stale, jako drogę jedynie prowadzącą do szczęścia i mocy.

I musimy sobie zgóry powiedzieć, że dopiero osiągnięcie tych wewnętrznych wartości stworzy z Polski potęgę moralną, na którą czeka świat cały. W tym kupczącym, targanym przez sprzeczne idee świecie, idee, oparte na egoizmie państw, klas i grup, dopiero Polska może i powinna wnieść potężny wkład moralny, stając się na długo, natchnieniem świata.

.....

ROOSEVELT PO RAZ CZWARTY PREZYDENTEM USA.

.....

8.XI. o godz. 10 rano gubernator Dewey kontrkandydat w wyborach na prezydenta podał przez radio do wiadomości, iż prezydentem Stanów Zjedn. został po raz czwarty wybrany Franklin Delano Roosevelt.

Gubernator złożył prezydentowi życzenia stwierdzając, że każdy Amerykanin będzie popierał prezydenta w jego dążeniach i zamiarach i wyrażając przekonanie, że nadchodząca kadencja przyniesie zwycięstwo i utrwalenie pokoju. "Wszyscy Amerykanie żywią wraz ze mną nadzieję, iż Opatrzność Boska pokieruje i ochroni prezydenta."

Komentarz radia lond. stwierdza, że reelekcja Roosevelta oznacza, iż Stany Zjedn. wezmą pełny udział w światowej organizacji narodów. Nie ma już dla zagadnień polityki międzynarodowej jest ważniejsze, z wrogiem Senatem. Charakterystycznym jest fakt, iż trzech przywódców izolacjonistów, dwóch z Izby i jeden z Senatu przepadli przy wyborach. Stefan Warta komentując wybór uważa, iż z wyborów Stany Zjedn. wyszły jeszcze bardziej zjednoczone i zwarte, że wybrany prezydent jest prezydentem całej Ameryki, całego narodu amer., który okazał, iż posiada zaufanie do doświadczenia Roosevelta. Wynik głosowania wskazuje, iż społeczeństwo amer. przywiązuje bardzo wielką wagę do spraw polityki zagranicznej. Ameryka udowodniła, że jej system demokratyczny jest dostatecznie silny, by móc w czasie wojny przeprowadzić wybory.

W chwili ogłaszania przez gub. Dewey'a zwycięstwa Roosevelta, obliczono

niewiele więcej ponad połowę ogólnej ilości głosów, lecz wynik został już przesadzony, gdyż na 531 elektorów zostało dotąd wybranych 412 zwolenników Roosevelta, podczas gdy minimalna ilość dla uzyskania większości wynosi 266. Roosevelt wygrał wybory w 36 stanach, otrzymując 17,282,463, zaś Dewey 15,083,592 głosów. Frekwencja bardzo duża, spodziewane jest, iż ilość głosujących prze-
roczy 50 milionów. O wyniku wyborów zdecydowały głównie 3 stany: Pensylwania, Nowy York i Illinois. Wysyłają one znaczną ilość elektorów na Kongres /nprz. Nowy York 47/ są to zarazem stany mające największe skupiska Polaków.
My Polacy witamy wybór prezydenta Roosevelta z radością. W swej polityce odnośnie sprawy polskiej Roosevelt okazywał dotąd stałą życzliwość i w stosunku do Rosji wielką niezależność.

Z ostatniej chwili: 9.XI. przemawia z rozgłośni Ion. min. Banaczyk: "Nadchodzące wieści z Polski zmuszają mnie do zabrania głosu. W całej okupowanej części Polski dopuszczają się Niemcy ogromnych nadużyć. Miasteczka Żmigród i Tarnowica pod Duklą zostały spalone razem z 22 wsiami. Dzieci do lat 14-tu spędzili Niemcy do obozu karnego w Grybowie. Ludność cywilna jest prześladowana i gnębiona. W tym szale niszczenia nie zawahali się Niemcy przed targnięciem na świątynię Jasnogórska, której ewakuację rozpoczęli przed kilku tygodniami. W stosunku do Warszawy i jej ludności cywilnej zachowują się Niemcy nieludzko. Rzekomo wspaniałomyślne warunki nie zostały w pełni dotrzymane. Gestapo wie-sza masowo młodych ludzi, a siostry i sanitariuszki, które miały zostać skierowane do szpitali wysłano na roboty. Z Warszawy Niemcy wysiedlili około 1 miliona ludzi. Do dziś dnia ludność koczuje na polach i w lasach. Polskiemu Komitetowi Opiekuńczemu uniemożliwiono wszelką działalność. Dostojnicy niemieccy wywożą kupy do Niemiec. Pożostałe biblioteki i muzea niszczone. Specjalne oddziały i legiony wschodnie złożone z jeńców sow., palą to, co się ostało. Pomimo, iż jest to okres po żniwach, panuje wszędzie głód. Wykonując to wszystko Niemcy, starają się pozyskać dla siebie Polaków, wyzyskując trudności polityczne Polski. Mają powołać do życia komitety narodowe, które mają oddać pod opiekę Niemcom Polskę i ogłosić ochotniczy zaciąg do wojska, a nawet ogłosić niemiecki rozpuszczający pogłoski o utworzeniu autonomicznego rządu pols. Niemcy nie znają Polaków. Niczego ich nie nauczyła postawa Polaków w ciągu 5 lat. Zgóry można powiedzieć, że te wysiłki niemieckie pozostaną bezskuteczne. Ża-

den Polak nie pójdzie nigdy na jakąkolwiek współpracę z Niemcami. Pod każdą formą jej bowiem kryje się zdrada i śmierć. Prawda, że bezmierne są wasze cierpienia, prawda, że brak już krez, lecz tym większa jest zasługa narodu, który wytrwał".

Wojska pol. po zajęciu Zwaluwe zdobyły 9.XI. ostatni punkt oporu na pld brzegu Mozy Mcerdijk. Miasto padło po wysadzeniu przez Polaków wyrwy w żelazobetonowym wale, budowanym przez Niemców w ciągu 3 lat. Natarcie pol. trwało 3 dni. Jeden z korespondentów podaje, że działania pol. należy zaliczyć do najodważniejszych od czasu bitwy pod Falaise. "Evening News" donosi, że Polacy poszli do natarcia jak szaleni mimo nieludzkiego ognia niemieckiego. "Evening Standart" zamieszcza działania Polaków na pierwszym miejscu. We Włoszech wojska pol. zajęły tereny po obu stronach rzeki Montone.

Wg. obliczeń głosów przewaga prez. Roosevelta wynosi już przeszło 3 miliony. Ribbentropp oświadczył po wyborze - Roosevelt jest największym wrogiem Niemiec. 8.XI. w rocznicę pu-
czu monachijskiego, Hitler nie przemawiał. Niemcy mogli słuchać jego pyszałkowatych słów z lat ubiegłych na falach radia ang.

3-cia armia amer. posunęła się o 5 klm. we Francji zdobywając Cheminot o 16 klm. na pld od Metzu. Wiceprem. Atlee oświadczył w Izbie Gmin, że W. Brytania poprze uzasadnione preten-
sje Holandii do odszkodowania terytorialnego. Przednie strażce wojsk al. znajdują się o 2 klm. od przedmieść Forli. Prem. Churchill na przyjęciu lorda Londynu wygłosił przemówienie, podkreślając udział wojsk pol. w walkach w Holandii i Italii.